

Výrobné ceny ako nástroj udržania konkurencieschopnosti?

Cár Mikuláš - finweb.hnonline.sk, 7. 6. 2011.

Slovenskí výrobcovia priemyselných výrobkov sú výrazným spôsobom konfrontovaní s konkurenciou.

Ceny priemyselných výrobcov vplyvajú na podnikateľské aktivity, používajú sa ako nástroj na udržanie konkurencieschopnosti a významne determinujú aj vývoj spotrebiteľských cien. Na Slovensku mali v posledných dvoch rokoch tendenciu pôsobiť protiinflačne, ale aktuálne sa situácia začína meniť. Od januára nadobúda medziročný index úhrnných cien slovenských výrobcov opäť kladné hodnoty (naposledy v apríli 2009), avšak aj marcový medziročný rast bol ani nie polovičný oproti priemeru EÚ-27 a eurozóny.

Ceny priemyselných výrobcov v posledných desiatich rokoch v krajinách terajšej EÚ-27 postupne rástli a v polovici roku 2008 boli v priemere o viac ako pätinu nad úrovňou z roku 2005 (aj v dôsledku cenového ropného šoku). Po následnom pomerne výraznom približovaní k báze z roku 2005 sa od druhej polovice roku 2009 postupne zvyšujú a na konci roku 2010 o takmer pätinu prevýšili svoju úroveň z roku 2005.

Na Slovensku bol prvotný rast cien priemyselných výrobcov pozvoľnejší a vrcholil v treťom štvrtroku 2008 (13,6 p. b. nad bázou z roku 2005). Nasledujúce postupné znižovanie a relatívne stagnovanie cien priemyselných výrobcov bolo ku koncu roku 2009 zavŕšené v prvých mesiacoch roku 2010 skokovým znížením (len 3 p. b. nad úrovňou z roku 2005). Po postupnom miernom raste sa na konci roku 2010 dostali 6 p. b. nad bazu z roku 2005. K pozvoľnejšiemu rastu výrobných cien na Slovensku v porovnaní s úhrnom za krajiny Európskej únie prispel v posledných rokoch pomalší rast cien energií pre výrobcov (aj v dôsledku pretrvávania vyššej úrovne cien energií pre slovenských výrobcov v porovnaní s európskym priemerom), ale aj pomalší vývoj výrobných cien v najvýznamnejších odvetviach slovenského priemyslu.

V rámci výroby energií majú na Slovensku predpoklad sa aj ďalej znižovať ceny elektrickej energie pre výrobcov, avšak ceny plynu a tepla majú rastúcu tendenciu.

Z ostatných priemyselných odvetví je vzhľadom na bazu roku 2005 v súčasnosti na Slovensku v porovnaní s EÚ-27 najvýraznejší rozdiel medzi cenami výroby rafinovaných ropných produktov (vyššie 38 p. b.), dopravných prostriedkov (vyššie 21 p. b.) a výroby kovov a kovových konštrukcií (zhruba 17 p. b.). Podobný vývoj cien uvedených produktov priemyselnej výroby ako na Slovensku bol v posledných rokoch aj v susednej Českej republike.

Výrobné ceny najdôležitejších skupín výrobkov (v cenách roku 2005) sú na Slovensku dlhodobejšie pod úrovňou priemerných výrobných cien v rámci EÚ-27 i eurozóny a v priebehu roku 2010 sa ešte mierne vzdalovali.

Zdá sa, že slovenskí výrobcovia jednotlivých skupín priemyselných výrobkov sú výrazným spôsobom konfrontovaní s konkurenciou a v snahe obstáť na náročných trhoch sú pravdepodobne nútení vzdať sa časti marží. Ich schopnosť sa s tým vyrovnáť môže súvisieť aj s faktom, že v nosných priemyselných odvetviach, ako je napr. výroba dopravných prostriedkov, kovov a kovových konštrukcií, gumárenských

a plastových výrobkov, bola historicky ziskovosť slovenských podnikov mierne vyššia ako je priemer v rámci EÚ-27.

Snaha udržať konkurencieschopnosť slovenských podnikov v jednotlivých priemyselných odvetviach „obetovaním“ časti marže, by mohla viesť k obmedzovaniu investícií do obnovy výrobných zariadení a potrebných technologických inovácií. Avšak vzhľadom na to, že v nosných priemyselných odvetviach sa na Slovensku v posledných rokoch investovalo relatívne výraznejšie ako v priemere v krajinách EÚ-27, možno predpokladať, že si im aj naďalej podarí udržať konkurencieschopnosť.

Možno predpokladať, že rastúce svetové ceny základných komodít vyvinú tlak na dynamickejšiu rast cien slovenských výrobcov v ďalších mesiacoch, čo bude mať nepochybne vplyv aj na voľbu stratégie ich cenovej a obchodnej politiky.